

ZAKON

O FONDU ZA NAUKU REPUBLIKE SRBIJE

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se osnivanje i rad Fonda za nauku (u daljem tekstu: Fond), u cilju obezbeđivanja uslova za kontinuirani razvoj naučnoistraživačkih i razvojnih aktivnosti u Republici Srbiji, neophodnih za napredak društva zasnovanog na znanju.

Član 2.

Fond kroz svoje delovanje omogućava razvoj naučnih istraživanja i primenu njihovih rezultata radi bržeg društvenog, tehnološkog, kulturnog i ekonomskog razvoja Republike Srbije.

Fond obezbeđuje finansijska sredstva i pruža stručnu podršku istraživačima iz akreditovanih naučnoistraživačkih organizacija u realizaciji naučnih projekata (u daljem tekstu: projekti) u okviru programa Fonda utvrđenih ovim zakonom (u daljem tekstu: programi).

Član 3.

Naučnoistraživačke i razvojne aktivnosti realizuju se preko naučnih, tehnoloških i razvojnih programa u okviru kojih se realizuju projekti, radi ostvarivanja ciljeva sadržanih u strategiji naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

Finansiranje projekata sprovodi se na način koji obezbeđuje konkurentnost i kvalitet rezultata, efikasnost primene istraživanja, otvorenost i dostupnost rezultata programa i projekata, kao i razvoj naučnih kadrova, integraciju u međunarodne naučne i tehnološke projekte i sisteme, saradnju sa naučnom dijasporom, privrednim sektorom i uređivanje svojinskih prava na rezultatima istraživanja, zaštita intelektualne svojine i autorskih prava, kao i zaštitu podataka.

Programima Fonda u okviru kojih se realizuju projekti putem javnih poziva, obezbeđuje se visok naučni nivo i inovativnost rezultata, konkurentnost na međunarodnom nivou i relevantnost u odnosu na izazove društva u celini.

II. PRAVNI POLOŽAJ FONDA

Član 4.

Osnivač Fonda je Republika Srbija.

Fond ima svojstvo pravnog lica, koje stiče upisom u sudski registar.

Fond posluje pod nazivom: Fond za nauku Republike Srbije.

Naziv Fonda u međunarodnoj korespondenciji je: „*Science Fund of The Republic of Serbia*”.

Sedište Fonda je u Beogradu.

Član 5.

Sredstva za osnivanje i rad Fonda obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije.

Fond počinje sa radom danom upisa u sudski registar.

III. POSLOVI FONDA

Član 6.

Fond obavlja poslove u vezi sa finansiranjem pripreme, realizacije i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti sprovođenja naučnoistraživačke politike.

Fond obavlja sledeće poslove:

- 1) realizuje programe iz člana 20. ovog zakona;
- 2) obezbeđuje finansiranje naučnoistraživačkih projekata preko javnih poziva u okviru programa, a u cilju obezbeđivanja kontinuiteta razvoja nauke i naučnog kadra, kao i opšteg razvoja društva. Javnim pozivom utvrđuje se: pravo učešća, rok za podnošenje prijave, uslovi i vreme za realizaciju projekta, kao i druga pitanja od značaja za sprovođenje javnog poziva;
- 3) sprovodi proceduru evaluacije predloga projekata prispelih na javne konkurse i javne pozive za realizaciju programa Fonda, kao i praćenje i ocenjivanje projekata finansiranih od strane Fonda;
- 4) upravlja bazama podataka o programima, projektima i drugim aktivnostima u oblasti koje Fond finansira;
- 5) obezbeđuje finansijsku i drugu podršku projektima međunarodne saradnje;
- 6) određuje i sprovodi posebne programe za unapređenje uslova rada i razvoja naučnih kadrova;
- 7) realizuje infrastrukturne programe u cilju dodatnog jačanja kapaciteta naučnoistraživačkih organizacija (NIO) u skladu sa strategijom naučnog i tehnološkog razvoja, pametnom specijalizacijom (RIS3) i mapom puta za istraživačke infrastrukture;
- 8) saraduje sa Fondom za inovacionu delatnost i drugim privrednim subjektima u specifičnim programima vezanim za oblast inovacija i saradnje sa privredom;
- 9) sprovodi aktivnosti promocije nauke i rezultata istraživanja u cilju podizanja opšte društvene svesti o značaju nauke;
- 10) angažuje treća lica iz zemlje i inostranstva kao članove stručnih tela u skladu sa zakonom.

IV. FINANSIRANJE FONDA

Član 7.

Finansiranje Fonda se ostvaruje iz:

- 1) sredstava budžeta Republike Srbije;
- 2) donacija, priloga, poklona i pomoći;
- 3) sredstava ostvarenih po osnovu realizacije projekata sa privredom;
- 4) sredstava iz drugih izvora, fondova i drugih organizacija;
- 5) prihoda od upravljanja slobodnim novčanim sredstvima Fonda, izuzev sredstava iz tačke 1) ovog člana;
- 6) sredstava ostvarenih po osnovu realizacije odnosno primene rezultata naučnoistraživačkih aktivnosti čiji je razvoj Fond finansirao, a u skladu sa ugovorom određenim pravima na intelektualnu i drugu svojinu;

7) drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Prihodi se mogu koristiti prema godišnjem finansijskom planu Fonda koji usvaja Upravni odbor Fonda.

Godišnji finansijski plan Fonda dostavlja se na saglasnost ministarstvu nadležnom za naučnoistraživačku delatnost, najkasnije u roku od 15 dana od dana usvajanja akta o budžetu Republike Srbije.

Finansijska godina počinje 1. januara i završava se 31. decembra svake godine.

V. SREDSTVA FONDA

Član 8.

Sredstva Fonda omogućavaju finansiranje realizacije programa Fonda i koriste se za finansiranje naučnoistraživačke delatnosti.

Fond u obavljanju svojih poslova, a naročito u planiranju i korišćenju sredstava, primenjuje principe objektivnosti i odgovornosti, međunarodno priznate standarde dobre prakse i javnosti u radu i donošenju odluka.

Član 9.

Fond može učestvovati i u sufinansiranju naučnoistraživačkih programa, projekata i drugih aktivnosti ako ih organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije i tela nadležna za naučnoistraživački rad ili druga strana i domaća pravna i fizička lica, u skladu sa strategijom koja se odnosi na naučni i tehnološki razvoj, uz saglasnost ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost.

VI. ORGANI FONDA

Član 10.

Organi Fonda su: Nadzorni odbor, Upravni odbor, direktor i Naučni savet Fonda.

Član 11.

Nadzorni odbor ima predsednika i dva člana koje imenuje i razrešava Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost, na period od četiri godine, od kojih su najmanje dva člana ekonomsko-finansijske struke. Nadzorni odbor prati materijalno-finansijsko poslovanje Fonda i godišnji izveštaj dostavlja ministru nadležnom za naučnoistraživačku delatnost.

Član 12.

Upravni odbor ima predsednika i četiri člana koje imenuje i razrešava Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost. Članovi Upravnog odbora moraju da imaju međunarodno iskustvo u poslovima obuhvaćenim ovim zakonom kao i iskustvo u upravljačkim poslovima i najmanje 15 godina radnog iskustva.

Mandat članova Upravnog odbora je četiri godine, sa mogućnošću još jednog imenovanja. Članovi Upravnog odbora ne mogu se prijavljivati, niti učestvovati u projektima i programima Fonda za vreme trajanja njihovog članstva u organima Fonda, kao ni godinu dana nakon prestanka tog članstva.

Član 13.

Poslovi Upravnog odbora Fonda:

1) donosi statut Fonda;

- 2) donosi opšte akte Fonda;
- 3) donosi programe Fonda na predlog Naučnog saveta Fonda;
- 4) usvaja godišnje programe rada Fonda i finansijske planove Fonda na predlog direktora;
- 5) usvaja izveštaj o poslovanju i završni račun Fonda;
- 6) dostavlja ministarstvu nadležnom za naučnoistraživačku delatnost periodične izveštaje o radu Fonda, kao i godišnji izveštaj o poslovanju za predhodnu godinu najkasnije do 31. marta tekuće godine;
- 7) odlučuje o korišćenju sredstava Fonda u skladu sa uslovima i načinom utvrđenim statutom i programom rada Fonda;
- 8) donosi poslovnik o svom radu;
- 9) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

Član 14.

Direktora Fonda imenuje i razrešava Vlada na predlog Upravnog odbora Fonda, uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra nadležnog za naučnoistraživačku delatnost.

Direktor se imenuje na osnovu javnog konkursa na period od četiri godine.

Za direktora Fonda može biti imenovano lice koje ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je punoletno i poslovno sposobno;
- 2) da ima doktorske akademske studije (akademski naziv doktor nauka), najmanje deset godina radnog iskustva u struci; poznavanje najmanje jednog svetskog jezika i poznavanje rada na računaru;
- 3) da ima najmanje sedam godina radnog iskustva u upravljačkim poslovima za koje se zahteva najmanje visoko obrazovanje;
- 4) da nije član organa političke stranke;
- 5) da nije osuđivano na kaznu zatvora od najmanje šest meseci.

Statutom mogu biti određeni i drugi uslovi koje lice mora da ispuni da bi bilo imenovano za direktora Fonda.

Direktor Fonda je funkcioner koji obavlja javnu funkciju.

Direktor je u radnom odnosu u Fondu sa punim radnim vremenom.

Član 15.

Direktor Fonda:

- 1) predstavlja i zastupa Fond;
- 2) organizuje i rukovodi radom Fonda;
- 3) predlaže akte koje donosi Upravni odbor Fonda;
- 4) predlaže Upravnom odboru godišnji plan rada i finansijske izveštaje Fonda;
- 5) izvršava odluke Upravnog odbora Fonda;
- 6) stara se i odgovara za zakonitost rada, korišćenje i raspolaganje sredstvima Fonda;

- 7) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta Fonda, u skladu sa zakonom i statutom Fonda;
- 8) dostavlja resornom ministarstvu tromesečne radne i finansijske izveštaje;
- 9) stara se o obezbeđivanju nezavisne evaluacije projekata;
- 10) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Fonda.

Na akt iz stava 1. tačka 7) ovog člana Fond je obavezan da pribavi saglasnost ministarstva nadležnog za naučnoistraživačku delatnost.

VII. NAUČNI SAVET FONDA

Član 16.

Naučni savet Fonda je najviše stručno i savetodavno telo Fonda.

Naučni savet Fonda imenuje i razrešava ministar nadležan za naučnoistraživačku delatnost, na osnovu javnog poziva, na period od četiri godine, sa mogućnošću još jednog imenovanja.

Naučni savet Fonda ima petnaest članova, i to: po dva predstavnika iz šest naučnih oblasti (prirodno-matematičke, tehničko-tehnološke, medicinske, biotehničke, društvene i humanističke nauke), dva člana iz privrede i jednog člana na predlog Srpske akademije nauka i umetnosti, s tim da se prilikom imenovanja članova vodi računa o rodnoj ravnopravnosti. Članovi Naučnog saveta Fonda moraju da budu međunarodno priznati u svojoj oblasti nauke. Najmanje dve trećine članova Naučnog saveta mora biti u najvišem naučnom odnosno nastavnom zvanju.

Članovi Naučnog saveta Fonda ne mogu biti rukovodioci projekata Fonda koje finansira Fond i potpisuju izjavu o nepostojanju sukoba interesa.

Ministarstvo nadležno za naučnoistraživačku delatnost donosi akt kojim se utvrđuju kriterijumi i način finansiranja Naučnog saveta Fonda i stalnih i privremenih stručnih tela, komisija i drugih radnih tela iz člana 17. ovog zakona, kao i naknada za njihov rad.

Naučni savet Fonda:

- 1) daje mišljenje na godišnji plan rada Fonda;
- 2) daje mišljenje na uslove javnih poziva za finansiranje projekata;
- 3) prati sprovođenja godišnje evaluacije rezultata projekata Fonda;
- 4) usvaja principe za pripremu opštih regulatornih instrumenata Fonda;
- 5) koordinira i organizuje procedure evaluacije aktivnosti Fonda;
- 6) vrši evaluaciju istraživačkih i razvojnih aktivnosti u Republici Srbiji, posebno rasta kvaliteta istraživanja i razvoja;
- 7) usvaja četvorogodišnji razvojni program i odgovarajuće aktivnosti za njihovu realizaciju za oblast nauke i istraživanja;
- 8) priprema predloge za formulisanje i implementaciju ciljeva i instrumenata istraživačke i razvojne politike;
- 9) priprema izveštaje o rezultatima istraživačke i razvojne aktivnosti;
- 10) obavlja druge zadatke u okviru priprema poziva i evaluacionih procedura.

Član 17.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti Naučni savet Fonda predlaže osnivanje stalnih i privremenih stručnih tela, kao i komisija i drugih radnih tela za obavljanje pojedinačnih stručnih zadataka, uz saglasnost Upravnog odbora Fonda.

Stalna stručna tela su programski odbori koji pripremaju, analiziraju i prate realizaciju programa. Programski odbori predlažu Naučnom savetu Fonda listu projekata koji će biti finansirani u okviru svakog programa.

VIII. PROGRAMI FONDA

Član 18.

Cilj svakog programa Fonda je da odgovori na društvene izazove razvoja Republike Srbije, kao i na globalne izazove razvoja društva.

Programi Fonda se definišu na osnovu strategije naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije, pametne specijalizacije (RIS3) i ostalih sektorskih strategija relevantnih za razvoj društva.

Član 19.

Programi Fonda planiraju se i usvajaju na svake četiri godine, po pravilu usklađeno sa mandatom Naučnog saveta Fonda.

Programe Fonda donosi Upravni odbor Fonda, na predlog Naučnog saveta Fonda, s tim što se definiše i predviđeni budžet za realizaciju svakog programa Fonda.

Na programe Fonda iz stava 2. ovog člana saglasnost daje Vlada.

Programi Fonda realizuju se u okviru programskog perioda koji traje četiri godine.

Nakon dve godine od početka realizacije programa, vrši se evaluacija na osnovu koje je moguće izvršiti eventualne korekcije programa u datom programskom periodu od četiri godine.

Član 20.

Programi Fonda moraju biti dovoljno raznovrsni da odgovore na različite društvene izazove – tehnološki razvoj, podršku naprednim idejama, razvoj kadrova, izgradnju naučne infrastrukture, integraciju u međunarodne naučne tokove, saradnju nauke i privrede i dr. Ministarstvo nadležno za naučnoistraživačku delatnost po prethodno pribavljenom mišljenju Naučnog saveta Fonda donosi odgovarajući propis za realizaciju programa Fonda.

Programi Fonda utvrđuju se prema sledećoj strukturi:

1) **Razvoj** – Program osnovnih i primenjenih istraživanja i tehnološkog razvoja koji odgovara na konkretne potrebe društva i privrede. Program se realizuje kroz jasno definisane tematske projekte u okviru odgovarajućeg javnog poziva (od gore na dole) koji su u skladu sa strategijom naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije i pametnom specijalizacijom (RIS3). Teme kroz konsultativni proces definišu različiti akteri uključujući privredni sektor, društvo, državnu upravu, Vladu i druge institucije;

2) **Strategija** – Program od strateškog značaja za razvoj Republike Srbije koji odgovara na konkretne probleme definisane u sektorskim strategijama koje je usvojila Vlada i koji je u skladu sa strategijom naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije i pametnom specijalizacijom (RIS3), kroz jasno definisane tematske projekte u okviru odgovarajućih poziva (od gore na dole);

3) **Ideje** – Program koji omogućava finansiranje projekata zasnovanih na izvrsnim idejama koje u budućnosti mogu imati značajan uticaj na razvoj nauke i istraživanja, kao i društva u celini. Projekti u okviru ovog programa nemaju unapred zadate teme, već se realizuju kroz otvorene javne pozive (od dole na gore) i otvoreni su stalno;

4) **Ljudi** – Program namenjen razvoju kadrova kroz finansiranje različitih aktivnosti – podrška istraživanju, formiranje laboratorija, međunarodna saradnja i dr. Program je namenjen izvrsnim mladim naučnicima, postdoktorandima, istraživačima koji su u toku svoje dugogodišnje naučne karijere prepoznatljivi u međunarodnom istraživačkom prostoru i istraživačima iz dijaspore, u cilju formiranja laboratorija u Republici Srbiji i izvrsnih timova koji imaju značajnu perspektivu;

5) **Infrastruktura** – Program podrške formiranju, izgradnji, održavanju i unapređenju institucija i laboratorija od strateškog značaja, u skladu sa strategijom naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srbije, pametnom specijalizacijom (RIS3), mapom puta za istraživačke infrastrukture i ostalim relevantnim strategijama;

6) **Saradnja** – Program strateške podrške međunarodnoj saradnji i uključivanju pojedinaca, timova i institucija u relevantne međunarodne projekte (Horizont 2020 i druge). Podrška istraživanjima i razvoju timova koji su ostvarili zavidan rezultat na pozivima Horizont 2020 (i drugim odgovarajućim), ali nisu finansirani;

7) **Inovacije** – Programi saradnje sa privredom realizovani sa Fondom za inovacionu delatnost i drugim privrednim subjektima. Program ima za cilj realizaciju projekata sa učešćem partnera iz privrednog sektora i sa obaveznom neposrednom primenom rezultata istraživanja;

8) **Promocija** – Programi podrške promociji nauke, tehnološkog razvoja i inovacija u cilju podizanja opšte društvene svesti o značaju nauke;

9) **Publikacije** – Program podrške razvoju domaćih publikacija koje imaju međunarodi renome ili publikacija od strateškog interesa za Republiku Srbiju;

10) **Kreativnost** – Program podrške razvoju naukom inspirisanih ideja u umetnosti i kreativnosti zasnovanih na naučnim konceptima, metodama i materijalima;

11) **Ostalo** – Drugi relevantni programi sa malim budžetom koje Naučni savet Fonda može predložiti u skladu sa tekućim potrebama.

IX. PROJEKTI FONDA

Član 21.

U okviru svakog programa realizuju se projekti na osnovu javnih poziva za projekte koji su u skladu sa izazovima na koje dati program treba da odgovori.

Javni pozivi za projekte objavljuju se redovno i mogu biti periodični ili ad hok u skladu sa sadržajem i ciljevima poziva.

Trajanje projekata u okviru različitih programa definisano je javnim pozivom u skladu sa ciljevima i dinamikom realizacije odgovarajućeg programa. Projekti mogu biti:

1) **Dugoročni** (do četiri godine) – projekti iz programa Strategija i Infrastruktura.

2) **Srednjoročni** (dve do tri godine) – projekti iz programa: Razvoj, Ideje, Ljudi, Saradnja.

3) **Kratkoročni** (do jedne godine) – projekti iz programa Inovacije, Promocija, Publikacije, Kreativnost i Ostalo.

Član 22.

U okviru svakog javnog poziva navodi se ukupan budžet dostupan za realizaciju projekata kao i maksimalni budžet pojedinačnih projekata.

Određeni javni pozivi mogu predvideti i sufinansiranje od strane drugih subjekata sredstvima koja nisu iz Fonda.

Na osnovu ranga odgovarajućih predloga projekata, dodeljuju se sredstva za realizaciju datih projekata u skladu sa planiranim budžetom za dati javni poziv.

Član 23.

U okviru svakog programa evaluacija projekata mora se uzeti kao parametar svaki od sledećih kriterijuma:

1) **Izvrsnost** – ocena naučne zasnovanosti i kvaliteta, inovativnosti i izvrsnosti ideje na kojoj se zasniva projekat;

2) **Uticaj** – ocena potencijala projekta za rešavanje izazova u okviru datog poziva;

3) **Realizacija** – ocena tima i kapaciteta za uspešnu realizaciju projekta.

U okviru različitih programa i javnih poziva zakona projekte, uticaj pojedinačnih kriterijuma na evaluaciju može biti različit, ali nikada pojedinačno manji od 20%.

X. OPŠTI AKTI FONDA

Član 24.

Fond ima statut i druge opšte akte u skladu sa zakonom i statutom.

Statut donosi Upravni odbor Fonda uz saglasnost Vlade.

Statutom Fonda uređuje se: organizacija i način poslovanja Fonda, izgled pečata i štambilja Fonda i njegova upotreba, nadležnost Naučnog saveta Fonda, zastupanje i predstavljanje Fonda, prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Fondu, način organizovanja poslova i druga pitanja od značaja za rad i poslovanje Fonda.

XI. JAVNOST RADA FONDA

Član 25.

Rad Fonda je javan.

Fond blagovremeno i istinito obaveštava javnost o obavljanju svoje delatnosti za koju je osnovan, na način propisan statutom Fonda.

Na zahtev javnosti Fond daje informacije o obavljanju poslova iz svoje delatnosti.

XII. OBAVLJANJE STRUČNIH I DRUGIH POSLOVA

Član 26.

Stručne i druge administrativno-tehničke poslove obavljaju zaposleni u Fondu, u skladu sa statutom Fonda i drugim opštim aktima Fonda.

Saglasnost na akt kojim se utvrđuje visina plata zaposlenih u Fondu daje osnivač.

Zaposleni iz stava 1. ovog člana imaju prava i dužnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad.

XIII. NADZOR

Član 27.

Nadzor nad radom Fonda i primenom odredaba ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za naučnoistraživačku delatnost.

XIV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28.

Vlada će, do ispunjenja uslova za imenovanje direktora Fonda, na predlog ministra nadležnog za naučnoistraživačku delatnost imenovati vršioca dužnosti direktora Fonda, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada će imenovati predsednika i članove Upravnog odbora u roku od 30 dana od dana upisa Fonda u sudski registar.

Član 29.

Upravni odbor Fonda doneće Statut najkasnije u roku od 15 dana od dana imenovanja predsednika i članova Upravnog odbora.

Upravni odbor Fonda doneće Pravilnik o radu najkasnije u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu Statuta Fonda.

Član 30.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.